

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58 - GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

Uitsl. voor verslagen en abbon. Dovenetelweg 57^a 2555 TD 's-Gravenhage Tel. 070-684541
Secretariaat: Talinglaan 21 2566 VN 's-Gravenhage Tel. 070-634101

W E E K B L A D

=====
nadruk verboden

23e jaargang nr.37

=====
18 mei 1979

x in de kantlijn betekent de vraag

- " " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden.

Wij zijn niet alwetend of onfeilbaar, denkt dus zelf na over alles wat ik u zal zegen. Ons onderwerp dient van actuele aard te zijn. Er boven zet ik als titel:

W O O R D E N , W O O R D E N

=====

Een toetreffende titel, die slaat op bijna alles, wat op het ogenblik de openbaarheid bereikt. Zo is men al lange tijd aan het praten over een bestek 81, maar zegt nog steeds niets over de wijze waarop en de uiteindelijke vorm, waarin dit gepresenteerd zal worden.

En dit is zeker geen uitzondering. Dus wanneer u te maken krijgt met officiële personen, die doen alsof zij u duidelijk willen maken, waaraan u nu eigenlijk toe bent, dan moet u maar eens goed opletten. Vaak klinkt het ongeveer als volgt:

Inderdaad. Wij vinden het werkelozen probleem urgent en onstellig belangrijk. Wij zijn dan ook van mening, dat er in het jaar 1980 minstens 10.000 arbeidsplaatsen bij moeten komen. Wij hopen alles te kunnen doen om dit doel te bereiken.

Luister goed en besef wat er is gezegd: wij weten nog niet precies hoe wij dit zouden kunnen doen, wij vinden het echter wenselijk, omdat dit stemmen op kan leveren. Voor de rest moogt u het vooral zelf uitzoeken.

Men neemt aan, dat u niet verder zult vragen. Wat b.v. te denken van een volgende recente uitspraak: Wij zijn er van overtuigd, dat het goed, misschien zelfs noodzakelijk is, meer verplegend personeel aan te trekken. Maar aan de andere kant zijn de kosten van de ziekenverzorging reeds dermate hoog, dat op dit moment altans een inkrimping noodzakelijk lijkt.

Wij zijn er gelukkig van overtuigd, dat alle mensen zullen doen wat zij kunnen voor de patienten en zullen zien, of wij op de een of andere wijze mensen kunnen overhevelen uit de administratieve sektor naar de verplegende sektor.

Een uitspraak die tegenstrijdig, onduidelijk, maar mogelijk voor de patienten prettig is: Dan komt er binnenkort een accountant met de thermometer, u krijgt u pillen van de sociale verzorgster, compleet met raad en bemoedigende woorden en een diëtiste staat u tijdens de operaties terzijde.

Mogelijk is het denkbeeld op zich niet zo gek. Ik heb er dan ook niet veel tegen, wanneer het uitvoerbaar is. Maar wie de situatie kent weet, dat dit lege woorden blijven.

Maar ja, ook wanneer je andere zaken beziet, blijkt het voornamelijk te blijven bij woorden, woorden, woorden. Wij zijn allen zeer verontwaardigd over alles, wat het joodse volk in het verleden is aangedaan. O, terecht, dus waarom niet.

Maar betekent dit, dat men zich vooral hiermede bezig moet gaan houden en niet dient na te denken over zaken als Workuta, moordpartijen in Afrika, martelingen elders? Er worden zoveel mooie woorden gesproken: Iedereen voelt zich getroffen, iedereen is bezorgd voor de mogelijke pijnen van de slachtoffers van eens en ondertussen bouwt men uit de ellende van eens een winstgevende soort industrie op.

Men meent het goed. Luister maar goed, dan zult u ontdekken, dat zeer veel mensen er voor willen zorgen, dat de wereld een paradijs wordt, mits anderen de hoge rekening daarvoor willen betalen.

Soms hoor je temidden van de woorden-vloed enkele zinnen die je treffen en het gevoel geven, dat je eindelijk iets begint te begrijpen van de wijze, waarop deze mensen denken. Je hoort dan b.v. een minister of staatssecretaris spreken over de noodzaak tot bezuiniging en aankondigen, dat men in het kader daarvan besloten heeft, tot verhoging van indirecte belastingen over te gaan, zover dit haalbaar en noodzakelijk is. Met andere woorden: wij blijven uitgeven zoveel wij wenselijk achten, maar jullie anderen moeten je dan maar eens wat bekrimpen.

Zelfs wanneer een mens ter kerke gaat klinken er steeds maar weer woorden, woorden, woorden. En nog op een verwarrende wijze ook, want de kerkelijke inzichten van Gijssen zijn niet de verkondigingen van Zwartkruis.

Wanneer je al die dingen eens anders dan oppervlakkig beluistert zul je je al snel afvragen: Lieve mensen, waar praten wij eigenlijk over?

Bovendien leert men ons steeds weer, dat de mens niet leeft bij brood alleen. Maar zij die u woorden geven, schijnen u soms uw brood niet eens geheel te gunnen. En zo leer je al snel, dat er grote behoefte is aan een nieuwe weg, aan een nieuw inzicht.

Maar bij een inzicht dat voor de mensen betekenis heeft kun je nooit alleen uitgaan van jezelf of zelfs maar alleen van je partijbelangen. Een inzicht, waarbij je in de eerste plaats eist, dat jij het beter zult krijgen dan anderen of je wil beter zult kunnen doorzetten kan nooit werkelijk de wereld verbeteren en bevat zelfs weinig of geen mogelijkheden

om voor jezelf het leven werkelijk gelukkiger en prettiger te maken.

Ik ben het er mee eens, dat heel wat mensen nog steeds denken: ik vindt het best, dat er voor een ieder op de wereld alles wordt gedaan, maar blijf van mijn bezit en inkomen af, dat moeten de anderen dan maar betalen. Maar beseffen die mensen wel, dat de anderen het niet kunnen betalen?

O, men wil wel wat doen. Nederland doet, alsof het zich alle ellende in de wereld voortdurend heel erg aantrekt en om te zien, wat in de running is behoeft u alleen maar na te gaan, welke gironummers de laatste tijd zijn opengesteld: Hulp aan aardbevingsslachtoffers. Hulp aan de bootvluchtelingen, die dubbel in de boot werden genomen: eerst door hun land, dat hen voor veel geld de mogelijkheid bood om te vluchten en daarna door degenen, die hen opvangen met hun boot en ook al weer veel geld willen. Acties voor de mensen in de sloppen van de een of andere grote stad. Alle ellende wordt getaleerd en een ieder is druk bezig, mensen te helpen op kosten van anderen.

Maar wat gebeurt er werkelijk? Handelsbelangen mogen niet geschaadt worden door dergelijke acties. En de kosten voor de acties lopen vaak nogal op. Maar ja, zo zegt men dan, het is nu eenmaal beter dat er iets wordt gedaan dan dat er geheel niets gebeurt.

Een standpunt, waar ik het mee eens kan zijn, maar waardoor men wel eens wegziet over de belangrijkste vraag: wat wil en kun jij zelf doen? Dus niet: hoe kan ik met een actie weer eens aardig voor het voetlicht komen en middels een giro-nummer bovendien daarvoor gekompenseerd worden, terwijl anderen een paar gulden kunnen storten en door een verstandige gift hun belasting aanmerkelijk kunnen verlichten zodat de gemeenschap de royaliteit in feite betaalt, terwijl je er zelf nog een goed figuur mee slaat ook.

Wanneer het gaat om een werkelijk verbeteren van de wereld gaat het er veel eer om, wat jijzelf bent en doet, de offers die je zelf wilt brengen.

Ik kan kregel worden, wanneer ik zie, hoeveel mensen voortdurend bezig zijn om de gehele wereld, desnoods met geweld, te verbeteren, maar zichzelf daarbij voortdurend en geheel buiten beschouwing plegen te laten. Helaas beschik ik langs deze weg alleen over woorden, woorden, woorden, om dit duidelijk te maken.

Een mens is niet alleen maar een biologische machine die ingesteld kan worden op productie en consumptie. Laat ons eens van dit standpunt uitgaan en konstateren, dat er heel wat meer mogelijkheden in een mens schuilen buiten deze beide zo zeer geëerde en aan gemoedigde mogelijkheden.

Een mens kent angsten en begeerten. Hij kent de honger naar betekenis, de behoefte om te zien en te gevoelen, dat hij werkelijk iets tot stand brengt. Waar zie die de mogelijkheid om aan dit laatste altans enigszins tegemoed te komen?

In een 6 uren werkdag misschien met behoud van inkomen? Ik betwijfel het, ofschoon mensen als Groeneveldt dit wel schijnen te veronderstellen. Maar met zijn inkomen en zijn werktijden kun je iets dergelijks ook gemakkelijk denken.

Ik dacht, dat menselijk geluk, vrede, welzijn in de

eerste plaats afhankelijk zijn van de geestelijke achtergrond die je hebt.

Een mens leeft niet bij brood alleen. M.a.w.: er is meer in ons. En volgens mij is dit meer juist dat innerlijke ik, waar men kennelijk in deze maatschappij geen raad mee weet.

Men kan natuurlijk vol meegevoel bazelen over de "slachtoffers van de verdovende middelen". Want men spreekt niet over zwakken, doellozen, vluchtelingen die zelf hun gevaar en dood hebben gekozen, maar over "slachtoffers". Men zegt, dat het toch maar treurig is, dat er zoveel heroine wordt verkocht en zoveel hasj wordt verbruikt.

Maar hoe komt dat? Op die vraag geeft men maar liever geen eerlijk antwoord. O, men beweert wel, dat dit de schuld is van de maatschappij, die dit alles middels sociale werkers en een arbeidsloos inkomen voor de betrokkenen op dient te lossen. Maar daarbij ziet men dan over het hoofd, dat de gebruikers niet genoeg krijgen om ook maar enigszins aan hun gewoonte toe te kunnen geven, zodat zij bovendien kapitalen dagelijks van anderen zullen moeten stelen, terwijl de sociale diensten voor hen eerder een soort laatste toevlucht of doekje voor het bloeden en soms zelfs een mogelijkheid tot zelfrechtvaardiging vormen. Van aanpassing is geen sprake.

Met het spreken van vele goede woorden en zachte maatregelen kom je ook hier niet verder. Met alle mooie en edelklinkende regels en maatregelen bereik je niets.

Wanneer echter deze "slachtoffers" als mensen een doel zouden hebben, iets zouden kunnen vinden, wat voor hen van werkelijke betekenis is, zouden zij niet langer voor zich en de wereld-behoeven weg te vluchten in een roes, in een droom-wereld die al snel een voortdurende maar geliefde nachtmerrie wordt.

Wanneer deze mensen zouden kunnen presteren en zouden gevoelen, dat hun prestatie voldoende is, zouden zij minder snel grijpen naar de trip, zouden andere mensen minder pillen slikken. Wanneer de mensen werkelijk de kans zouden krijgen om in hun eigen tempo en op hun eigen wijze te leven, zou dit een grote strop zijn voor belangrijke industrien als Laroche e.d., want valium en dergelijke middelen zouden niet meer gevraagd worden.

Laat ons eerlijk toegeven, dat de mens de behoefte heeft om op zijn eigen wijze en in eigen tempo te leven en te streven, maar daarnaast behoefte heeft aan betekenis, aan leven in een samenhang met anderen.

Het wonderlijke is, dat men deze mogelijkheden eerder aan zal treffen bij "onderontwikkelde armen" die nog in een volgens het westen primitief stamverband samenleven dan in het "beschaafde" deel van de wereld. En nog wonderlijker is het dat men alles doet om met veel kosten en ingrepen deze mensen om te vormen tot productieve en goed konsumerende burgers die van alles meer krijgen, zelfs van zorgen en frustraties.

Maar ja, een westerse wereld, zoals deze nu bestaat, dankt haar bestaan en behoud aan de roep om meer, meer en haar weigering, een eigen plaats te geven aan elk individue.

Of dit alles nu ook geestelijk een mate van zin bezit? Volgens mij zeer zeker. Want u leeft als mens niet op aarde om alleen te verbruiken en mogelijk uw kinderen nog een erfenis na te kunnen laten.

Je leeft ook niet, om verschillende firmas door een voortdurend aankopen van hun producten aan een beter winstpercentage, ook al lijkt het er soms wel eens op, te geven.

U leeft als mens, omdat u leren moet meer mens te zijn. Hoe echter kun je leren meer en meer bewust mens te zijn wanneer je voortdurend heen en weergeslingerd wordt door de aangepaste behoefte meer te consumeren en de dwang tot produceren terwijl je onbewust voortdurend min of meer in angst leeft en bewust je steeds weer zorgen moet maken, of je je baantje wel kunt houden.

Neen, het huidige systeem voldoet niet als middel tot bewustwording. Er moet iets anders komen. Nu ben ik niet zo erg voor vernieuwingen tot elke prijs geporteerd. Ik weet dat er zelfs op aarde heel wat mensen zijn, die onze standpunten, geformuleerd vanuit onze wereld en besef, reactionair vinden. Misschien zijn wij dat ook wel.

Maar wij zijn van mening, dat de mens altijd een zekere vrijheid, een zekere trots moet kunnen hebben, enige vreugde moet kunnen beleven aan zijn eigen bestaan. Zoals wij menen, dat elke mens werkelijk en bewust in de stof moet kunnen beseffen wie en wat hij is, wat hij doet, wat hij betekent. En niet, omdat dit voor anderen mogelijk beter zou zijn, maar omdat dit volgens ons voor de mens zelf in feite een levensnoodzaak is.

Bij het verhullen van deze waarheid worden volgens ons woorden maar al te veel misbruikt. En wat de cijfers betreft kunnen wij er beter geheel het zwijgen aan toe doen: deze abstracte en schijnbaar geheel logische wijze van menselijke uitdrukking en erkenning is de laatste tijd gemanipuleerd tot zij de beste leugenmachine ter wereld is geworden.

Wij hebben mensen nodig, om iets te veranderen. Maar wat is dan een werkelijke mens? Iemand, die voldoende vrede met zichzelf heeft, om te kunnen leven zonder een voortdurende afleiding buiten zich. Een mens moet iemand zijn, die op zijn tijd de stilte kan verdragen en alleen kan zijn.

Die mens moet ook een wezen zijn met een zeker voorstellingsvermogen. Niet alleen maar een wezen, dat de voorstellingen beleeft, die anderen voor hem maken, maar dat creatief ook komt tot beelden geheel uit zichzelf. Datgene, wat de mens zelf voort kan brengen, de schoonheid die juist hij kan zien en mogelijk soms herscheppen is van belang. Daarnaast zeker ook alles, wat hij anderen daarover en daarvan mede kan delen.

Een mens behoort iemand te zijn, die aanvoelt, wat het leven rond hem is, een wezen, dat zich vanuit zijn gevoel en niet slechts vanuit een opgezette redelijkheid of ergoer nog een bepaalde leerstelling, oriënteert op zijn medemens.

Een mens is een wezen dat leeft in een kuddeverband. Hij moet leren, hoe hij in die kudde zijn eigen plaats waard kan zijn, maar ook, hoe hij, mede door eigen streven, met die kudde te samen zonder interne strijd een ideaal leven kan

voeren.

Wanneer een mens dit alles beseft en er iets mee doet, dan is het heus niet meer van belang, of hij wel regelmatig ter kerke gaat en telt het ook niet als belangrijk, of hij nu hetero, homo of mogelijk nog iets anders is. Zoals het van geen enkel belang is, welke radioomroep hij aanleeft - de kerken van de moderne tijd zijn dit - of waar hij wel te biecht pleegt te gaan - en dat betekent gemeenlijk een politieke partij.

Jammer eigenlijk, dit te biecht gaan bij partijleiders en partijprogramma's. Want er zijn heel wat politici, die mij bepaald geen goede biechtvaders lijken te zijn. Ik zou b.v. nooit te biecht willen gaan bij Den Uyl, want die man zou uit de beschuldberentis een punt van agitatie maken en een mens die zijn fouten toe moet geven is meestal toch al zo geagiteerd.

Maar een mens, die toe kan geven, waar hij faalt, al is het maar tegenover zichzelf, die beseft wie, wat en waar hij is en niet blind blijft voor het wezenlijke in zijn eigen bestaan, kan voor de wereld waarin hij leeft veel meer betekenen en toch vooral in zichzelf meer zijn.

Ik vind de leegheid, die achter gordijnen van woorden steeds maar weer verborgen wordt, eigenlijk vaak angstwekkend. Angstwekkend vind ik het optreden van mensen, die hun eigen waarde of betekenis niet willen beseffen en overal en alles kapot maken wanneer zij toevallig hun zin niet krijgen.

Bang ben ik voor mensen, die anderen proberen te dwingen hun visie te aanvaarden, terwijl zijzelf niet eens in staat zijn de betekenis te begrijpen van hetgeen zij zeggen te willen.

Gefascineerd maar ook afgestoten gevoel ik mij door als die mensen die hun eigen denkbeelden prediken als de enige onvergankelijke waarheid en blind willen zijn voor alles, wat met hun stellingen niet strookt, die geen argument willen horen dan dat, waardoor zij in hun gelijk bevestigd worden.

Zoals ik bang ben voor de schijnvroomheid, de femelarij van zovele mensen, juist omdat ik steeds weer zie, dat de mens met al zijn mogelijkheden daardoor voor deze aera op aarde te loor gaat.

En ik heb weinig begrip voor hen, die duldend zonder meer prediken van alle grillen van andere mensen... Want hoe kun je mens blijven, wanneer je niet in staat bent, jezelf enige discipline op te leggen, die niet door geweld van buitenaf wordt afgedwongen? Mens ben je eerst werkelijk, wanneer je bewust voor jezelf kunt bepalen: dit is voor mij wel, dat niet aanvaardbaar - en dus beperk ik mij tot het aanvaardbare.

Trouwens, hoe kun je als mens gelukkig zijn, wanneer je voortdurend met alle wetten en regels, zelfs die in je eigen wezen, blijft botsen omdat je niet anders meent te kunnen? En hoe kun je je aan uiterlijke wetten houden, wanneer je de zin ervan eenvoudig niet meer ziet en daarvan eerder schade voor anderen dan jezelf verwacht dan enig nut? Toch zijn er voortdurend weer mensen, die de heiligheid en onaantastbaarheid van een wet verkondigen, zelfs, wanneer deze hen zelf op het schavot brengt zonder enige werkelijke reden.

En hoe kun je een innerlijk evenwichtig mens zijn, wanneer het leven en welzijn van andere mensen je niets kan schelen, zelfs niet zoveel, dat je dat tweede glas bier laat staan, wanneer je nog met de auto de weg op moet?

Geestelijk betekent zo iets, dat je in de knel zit, of je dit kunt beseffen of niet. Wanneer je zo gedomineerd wordt door de wereld buiten je betekent dit, dat je geboedeerd wordt door alierhande zaken en daarmee niet meer in staat bent de werkelijkheid omtrent eigen wezen en de wereld waarin dit leeft, te beseffen.

Wanneer je dan een ogenblik dreigt, wakker te schrikken en jezelf te hervinden, zijn daar gemeenlijk de vele woorden die je voorhouden dat je je moet onderwerpen, want dat zelfs een samengaan van het echte socialisme met het westers imperialistisch kapitalistisch denken mogelijk is mits wij maar tot een band van samenwerking zonder agressie kunnen komen.

Wat het feit negeert, dat verschillen in interpretatie alleen b.v. een christelijke oecumene onmogelijk maken en zelfs socialistische internationales tot een soort arena maken.

Wat ben U, lieve mensen? Hebt u ook een gordijn van woorden als een soort spatlap, die druppels uit de douche van de waarheid verre van u moet houden? Zoet u naar een zelfrechtvaardiging, waardoor U uw leven kunt beperken tot uw eigen knusse interieurtje, compleet met t.v. om uw oordeel voor u te vormen en hifi om de stilte te verdrijven, waarin u mogelijk tot dieper nadenken zoudt komen?

Bent u zo iemand, die spreekt over de noodzaak tot energiebesparing en toch maar die nieuwe diepvriezer koopt onder het motto: wanneer mijn burens maar wat spaarzamer worden komt alles best in orde?

Dwaasheid, nietwaar? Toch komt het voor, zoals zoveel wonderlijke reacties, waarbij je je zals geest afvraagt, hoe zij er eigenlijk bij komen.

Zelfs bij de officiële personen klinken mij soms de verklaringen op zijn minst wonderlijk in de oren. Zoals: wij moeten komen tot een energiebesparing van 5% en daarom zullen wij het particuliere autovervoer sterk moeten gaan beperken. Indien de mensen dit niet vrijwillig doen, zullen wij het anders aanpakken.

Welk percentage kun je daarop redelijk besparen? De economen hebben het uitgerekend: de totale energiebesparing door een sterke beperking van het particuliere vervoer kan 1 1/4 % energie besparing betekenen, mits de beperking rond 60% van de nu gereden kilometers bedraagt.

Want na enig onderzoek blijkt, dat de energiekonsumptie in deze sector iets minder is dan 6% van het gehele verbruik. Rond 28% van het energieverbruik valt in de huishoudelijke sector. Maar zonder een algehele verandering van leefgewoonten kan hierop ten hoogste 1% bespaard worden. De overheid verbruikt rond 20% van het geheel. Door uitschakelen van luxe verbruik en luiheidsverbruik kan hier rond 8% bespaard worden.

De rest komt voor rekening van de industrie. Indien deze overgaat tot een efficiënter energieverbruik, kan hier

rond 17% bespaard worden, met dien verstande, dat deze besparing in het begin sterk kostenverhogend zal werken.

Toch ligt de nadruk op particulier verkeer en besparing op huishoudelijk verbruik, m.a.w. op hooguit 3% mogelijke besparing. Mij klinkt het als iemand, die tegen klein Duimpje zegt: eet jij nu maar minder want wij moeten sparen en de reus durf ik niets af te nemen.

En nu wij het toch over energiebesparing hebben: vindt u niet dat er heel wat menselijke energie onnut wordt verspild, die op een andere wijze goed gebruikt zou kunnen worden?

Er zijn overigens mensen, die kennelijk ook op dit punt de energie besparing nastreven. Zoals de reeds genoemde heer Groeneveldt, die immers pleit voor kortere werktijden en de mogelijkheid tot vervroegde uittreding. Nu is een mogelijkheid tot vervroegde uittreding iets, waar ook wij ten zeerste voor zijn, maar dan wel op een andere wijze: geestelijk.

Over problemen als deze wordt heel wat gezegd. De woorden volgen elkander bijna zonder ophouden op. Maar laat ons dan een ogenblikje niet zo ernstig luisteren en partij kiezen, maar ons eerst eens afvragen, waarom het werkelijk gaat.

Volgens mij is het niet belangrijk hoe kort of hoe lang uw werktijd is, mits u als mens maar gelukkig kunt zijn. Het gaat er niet om, hoeveel u verdienen kunt, maar op welke wijze u tevreden kunt leven en betekenis kunt bezitten voor uw medemensen. Die dingen zijn volgens mij belangrijk, de rest niet of veel minder.

Ik heb mij reeds enige tijd geleden bezig gehouden met de inzichten van vele economen. Wees niet bang, dat ik daarop te ver in zal gaan. Ik laat die mensen rustig hun eigen blunders maken.

Maar die mensen redeneren: wanneer wij in staat zijn een voortdurende jaarlijkse productieverhoging te bereiken van 5% is het hierdoor mogelijk tot een redelijke kostenaanpassing te komen. Dit geeft dan de mogelijkheid tot het doen van verdere investeringen. Kortom: wij kunnen alleen welvaart kennen wanneer wij steeds meer uit blijven breiden.

Maar hoever gaat dat dan. Soms tot u moogt wonen in een klein hoekje, dat is overgebleven tussen de luxe kantoorgebouwen en de stinkende fabrieksterreinen? Dit laatste wordt natuurlijk bestreden door te wijzen op "schone" industrieën. Maar een dergelijk argument is volgens mij wel de grootste valigheid die men met verbale bemanteling uit kan halen: Alle industrie van enige omvang verstoort het leefklimaat, bezorgt geluidshinder, vervoershinder en neemt zoveel ruimte in beslag dat het voor de mens belangrijke groen geen plaats meer kan vinden.

Wat bomen, wat groen, zijn niet alleen ontspannend voor de mensen, maar helpen hem ook de lucht te zeven, geven hem niets van de zuurstof, die hij toch werkelijk nodig heeft om in leven te kunnen blijven. En ruimte heeft de mens ook nodig, opdat hij nabij eigen woning een plek kan vinden, waar hij zich zo nu en dan in de zon kan koesteren. Want ook een redelijke dosis zonlicht heeft een mens nodig, om werkelijk gezond te blijven.

Maar ja, lucht en zonlicht zijn voorlopig nog gratis en leveren noch productiemogelijkheden, noch winst op.

Belangrijker wordt het natuurlijk, wanneer iemand de kans ziet om zonneschijn af te snijden en aan belanghebbenden te verhuren. Zo iemand zou in dit land heel wat goede klanten vinden. Maar daar dit nog niet mogelijk is, vindt men ruimte om te zonnen voorlopig minder belangrijk en verhuurt men liever zonnebanken en zonnehemels. Een mooie uitvinding, waardoor u thuis reeds aan kunt branden, zodat u reeds half gaar bent voor U de zon opzoekt.

Wanneer ik echter het wereldbeeld zie, waarvan de economen uit schijnen te gaan, vraag ik mij af, waarover zij het hebben. Is leven dan alleen uit te drukken in getallen en zijn mensen alleen cijfers in een productie-consumptiepatroon? Is de waarde van een mens niet meer dan die van een eenheid die kan worden ingevoerd in een computer? Zijn mensen geen levende wezens met een eigen gevoel, denken en voorkeur meer?

Zijn rechte lange straten vol hoge gebouwen vol kantoren, die zelfs de hemel schijnen te verzwelgen en alle schoonheid weg schijnen te drukken, belangrijker dan de mogelijkheid voor de mensen om prettig te leven en te wonen in een gemeenschap, waarin zij zich gelukkig kunnen gevoelen?

Is het belangrijker dat er steeds meer en steeds perfectere hospitalen verrijzen met steeds meer instrumentaria voor steeds meer ingewikkelde specialismen of is het belangrijker, dat de mensen gezonder kunnen leven en dat zieken een betere en meer menselijke verzorging krijgen?

Kortom: is het ook voor een patient niet belangrijker een mens te blijven in een desnoods minder perfecte omgeving dan in een van alle gemakken en voorzorgen voorzien perfect ziekenhuis te worden tot een nummer , nummer x op zaal y, tijdelijk ingeschakeld in een bedrijf dat zich richt op het behalen van een productie van zoveel zieken per week volgens een soort medisch lopendeband systeem?

Soms lijkt het, of mens-zijn en menselijkheid beschouwd worden als afvalproducten van een maatschappij, waarin alleen alles telt, wat past binnen het bestel, ongeacht zijn waarde.

In de kunst kun je dergelijke ontwikkelingen soms beter zien dan in de rest van de gemeenschap. Ofschoon, dat geef ik toe, het in deze dagen een hele toer is om er achter te komen wat wel kunst en wat geen kunst is.

Soms lijkt het of men redeneert: een harington is een harington, behalve wanneer die onbruikbaar en uit brons gemaakt is. Dan is het kunst. Voor mij zou dit pas werkelijk kunst zijn, wanneer men in dergelijke vaten ook nog haring wist te pakken. Maar ja, opvattingen verschillen.

Werkelijke kunst kan ik voor mij alleen maar omschrijven als het zingen van de ziel - zo vreemd als die formulering u moge lijken. Het is iets in je, dat siddert en zindert en helpt, ja, haast dwingt, om ergens vorm, gestalte, klank aan te geven.

Of je dit nu werkelijk kunt bevorderen, zoals in de toneel wereld gebeurt, door de mensen een soort beambten met een vast inkomen te maken, die Othello willen spelen vanwege het prestige, maar de mensen weinig amusement willen bieden, omdat zijzelf daarin geen uitdaging pretenderen te zien -

pretenderen, want eigenlijk is een blijspel heel goed brengen moeilijker dan het spelen van een drama van Sheakespeare.

Ligt de kunst dan niet veel eer in de vrije sektor, waar willen en moeten samen de gerichtheid op het publiek en daarmee de kunst om anderen te betrekken in hetgeen men doet, groter zal zijn? Ook al beschouwen vele gesubsidieerde kunstenaars deze mensen als een soort toneelclowns, die voortdurend tegen de grote K aanschoppen door nog volle zalen te trekken ook.

Die mensen moeten wel bij hun spelen zoeken naar iets, waarin zijzelf plezier kunnen scheppen te samen met hun publiek. Men kan neerzien op mensen als b.v. André van Duin, die meestal voor een bekketrekker wordt uitgemaakt. Mogelijk is hij ook dat. Maar bekketrekker ziet u overal wel: op de kansel, achter de regeringstafel enz. Maar als een dergelijk iemand, of hij Nu van Duin heet, Hermans, van Veen of hoe dan ook zijn publiek bereikt, is hij volgens mij meer artist dan degene die vol zelfbewondering zich uitleeft in zaken, die niemand werkelijk geheel waarderen kan. Dat geldt voor een ieder die in de kunst werkzaam is, zelfs voor Neerlands Hoop in Bange Dagen, al weet ik nog steeds niet, wie die hoop nu feitelijk gedaan heeft.

Ik stel: wanneer kunstenaars de kans zien, om een aantal mensen blij te maken, te ontroeren en zo naar huis te laten gaan dat zij van het beleefde nog iets overhouden buiten het imiteren van kreten, zijn zij voor mij grote kunstenaars. Want zij brengen de mensen er toe, zelf iets van die humor, dat absurdisme in hun uitingen in te weven en brengen hen zo er toe, zichzelf anders te zien en te beleven dan voorheen.

Dat is een prestatie, zelfs wanneer het niet altijd even gemakkelijk gaat. Een Schilder, die 500 doeken maakt waaronder er één is, waarvoor de mensen steeds weer blijven staan - niet omdat zij het begrijpen misschien, maar omdat het hen fascineert - en even wegdromen, even denken aan andere dingen dan normaal, is deze mens voor mij een waar kunstenaar.

Een komponist die in staat is een melodietje te maken dat de mensen in het hoofd blijft hangen en hen daardoor de mogelijkheid tot uiting, maar ook enige blijmoedigheid geeft; is voor mij een waar kunstenaar, of zijn product nu valt onder disco, smartlappen of klassiek. Zeker wanneer de mensen op een dergelijk melodietje onwillekeurig improviserende een andere tekst gaan maken, want dan is er iets van de noodzaak tot zelf-uiting bij de mens hierdoor losgekomen.

Zeker, deze dingen kun je met cijfers niet aantonen, tevoren berekenen. Kunst is kunst, zegt men dan maar. Ook al probeert men te berekenen, hoeveel voorstellingen per aantal inwoners nodig zijn in een plaats om aan de "behoefte aan cultuur te voldoen". Maar dan blijkt, dat de som niet altijd opgaat. In feite is kunst niet te berekenen.

Zoals je niet kunt berekenen, hoe en wanneer een mens gelukkig zal zijn. Kunt u soms berekenen, waarom en wanneer een mens een ogenblik voor zichzelf begint te denken? Kunt u bepalen, wat voor een ander mens vrijheid betekent, welke eisen deze stelt in verband met dit begrip? Neen. Want die dingen verschillen van mens tot mens en wanneer je van een gemiddelde probeert uit te gaan maak je niemand werkelijk gelukkig

en alle mensen een beetje ongelukkig.

Zeker, je kunt dan proberen, dit ongelukkig zijn van de mensen te begraven onder een stortvloed van woorden en een veelheid van fraaie theorieën en leerstellingen. Maar die woorden maken de mensen niet gelukkiger en alle dogma's zijn er nog niet in geslaagd, een mens meer bewust of gelukkiger door het leven te laten gaan. Wanneer dit toch soms voorkomt, geschiedt het ondanks en niet dank zij de stellingen en woorden.

Dit is dan de geestelijke basis van mijn praatje, dat soms heel veel begint te gelijken op een soort "den Haag Vandaag". Ik stel, dat een mens zichzelf moet kunnen zijn. Dit betekent ook, dat de mens een mate van zelfstandigheid en onafhankelijkheid van node heeft. Een mogelijkheid dus om zichzelf te vinden. Een mens mag niet in zijn milieu gevangen zitten als een vlieg in een spinnweb.

De mens moet ook het recht hebben om te dromen. Wat meer is, voor menige mens zijn zijn dromen vaak belangrijker dan datgene, wat anderen te werkelijkheid noemen.

Een mens moet zich bewust kunnen worden van zijn geestelijke krachten en vermogens. Hij zal dezen mogelijk anders noemen en spreken over zijn intuïtie, zijn inspiratie of mogelijk alleen maar zijn innerlijke blijmoedigheid. Wat geeft het, hoe je het noemt.

Diep in je moet, ook wanneer je op aarde leeft, er iets bestaan, een beetje licht, een beetje kracht, een overtuiging waardoor je dingen kunt doen en verduren. De mogelijkheid moet bestaan, om dit te uiten, ook al zal het voor de een resulteren in een gevaarlijke duik van een heel hoge brug en wordt het voor de anderen de drang om zieken te genezen. De een zal gevoelens opeens uiten in het aaneenrijen van enkele woorden en even een dichter zijn, de ander zal mogelijk zijn medemensen soms opeens duidelijk en goed aanvoelen en met enkele woorden soms die anderen even wakker roepen tot een nieuwe kans in eigen leven. Een ieder volgt zijn eigen wegen, een ieder heeft ook in dit opzicht zijn eigen mogelijkheden.

Maar het zijn deze mogelijkheden, die de mensen moeten leren gebruiken en niet een georganiseerde z.g. medemenselijkheid. Want die georganiseerde medemenselijkheid herinneren mij aan gehaktdag: de dag waarop de verkoper alle restjes onherkenbaar door elkaar draait en dan uitroept, dat dit het opkomen voor de werkelijk onderdrukte groepen betekent.

Volgens mij is menselijkheid eerst mogelijk en van werkelijk belang, wanneer zij bijna spontaan is en niet behoort tot het georganiseerde, soms structureel belangrijk genoemde systeem, waarbij geweten wordt vervangen door morele afpersing met valse argumenten. Je bent pas werkelijk medemenselijk, wanneer je in een persoonlijke, bijna emotionele vorm medemens van anderen durft te zijn.

Als er iets is wat hoe dan ook bereikt moet worden in deze dagen is het wel deze ontwikkeling van het ik. Het is mijn taak en wens niet, hierbij te dreigen met de grote broer, de Witte Broederschap, die dit anders wel eens even zal opleggen, ook al zitten de heren op het ogenblik te piekeren over de wijze waarop zij de komende tijd deze menselijkheid kunnen bevorderen.

Trouwens, dat is volgens mij bijkomstig: Om het simpel uit te drukken, de plannen van de Witte Broederschap doen mij soms denken aan Bestek 81 : zij willen het beste, maar er komt steeds weer wat tussen en zelden veel van terecht.

Mij gaat het om het volgende: Deze mensheid staat op het punt te veranderen. Wanneer de mens een innerlijke en mentale evolutie door kan maken, ontstaat er a.h.w. een nieuwe vorm van menszijn.

Uit de oude bestanddelen wel te verstaan, u inbegrepen. Een mensheid waarin dingen een andere betekenis schijnen te krijgen, een mensheid, waarin een lied weer belangrijker kan zijn dan het bevechten van opslag. Een gemeenschap, waarin productie alleen een gemeenschappelijk antwoord wordt op een behoefte, die men erkend heeft.

Maar wanneer het ooit zover wil komen, zal die mensheid in deze periode steeds weer met haar neus op de feiten gedrukt moeten worden. En dat kan alleen maar door steeds duidelijker te doen blijken, dat je met woorden alleen in feite niets kunt veranderen.

Woorden, woorden woorden. Europees Parlement. Het zit er al in: parler, praten. Maar gelooft u nu werkelijk, dat door een dergelijk parlement Europa op redelijke termijn meer één zal worden? Ik vrees dat het in tegendeel eerder tot een soort podium wordt, waarvan de leiders de mensen thuis hopen te overtuigen van hun eigen superioriteit en de meerwaardigheid van de natie zelf. En wanneer men dergelijke stellingen voldoende weet in te hameren, wordt natie tot nazi.

O, het zal er wel moeten komen en van belang is dat in wezen niet. Maar wanneer je op iets dergelijks je hoop moet vestigen om de mensen meer mens te maken, komt er nooit iets van.

Maar wanneer mensen leren te zien, waar een ander hulp nodig heeft, wanneer zij een ander leren begrijpen, zelfs wanneer die zich wat afwijkend gedraagt, wanneer de mensen leren trachten hun medemensen een kans te laten om ook iets te betekenen en toch zichzelf te zijn, dan wordt er iets bereikt.

Wanneer de mensen in de plaats van kul cultuur en subcultuur eindelijk eens komen met een gezond innerlijk weten dat wordt uitgedrukt middels de mogelijkheden van een gezond verstand. Maar laat ons maar niet te veel de nadruk leggen op gezond verstand, Anders komen er specialisten die uitmaken wat gezond verstand maatschappelijk dient te zijn en u onderzoeken, zodat u alleen na geslaagd te zijn voor hun proeven zonder verdere begeleiding en zelfstandig door het leven moogt gaan.

Trouwens: de kerken deden vroeger ook zo iets: men kon naar de priester gaan en zijn zonden daar beleiden. Die mompelt dan wat terug en nadat hij u het heilige kruis achterna heeft gegeven kunt u onschuldig als op de dag van uw geboorte weer opnieuw gaan zondigen. Dat neemt heel wat spanningen weg.

Trouwens, ook hier wordt de evolutie kenbaar: eens moest men voor de kerk staande zijn zonden beleiden. Daarna

diende men men voor de priester te knielen en zijn zonden meer privé te belijden. Daarna kwam de reformatie, waarin men zelf voor de heer knielde en om vergeving bad. Voor men weer door ging en tegenwoordig is het meer luxueus en kostbaarder, maar bij de psychiater mocht u er bij liggen. Maar ook daar kunt u van uw schuldgevoelens verlost worden. Zodat, zoals u ziet, zelfs het woord verlossing in de loop der tijden een andere betekenis schijnt te verkrijgen. En voor degenen die geen psychiater hebben bestaan er nog vele andere verloskundigen. Die helpen de wereld o.m. aan nieuwe mensen, die nieuwe problemen kunnen baren, waar dan weer nieuwe deskundigen met een grote ijver en een nog groter inkomen zich over kunnen buigen.

Denk eens even na. Hebt u in uzelf buiten alle berekeningen en leringen soms een gevoel, dat het zo zou moeten zijn, dat het leven op een andere manier dan men u verkondigt toch in feite belangrijker is of kan zijn?

Wanneer u werkt, krijgt u dan soms opeens het gevoel dat u het toch eens anders moet proberen? Wanneer u tussen de mensen loopt, krijgt u soms het gevoel, dat u de een of ander eigenlijk eens zoudt moeten kunnen aanspreken?

Handelt u wel eens zo van binnenuit, in feite meer gedreven door een gevoel dan door redelijkheid? Proeft u wel eens, iets te doen op deze basis? Indien u dit werkelijk leert invoegen in uw gedrag, zult u volgens mij daarmee menige ramp of aardbeving overbodig maken.

Dan bant u steeds meer de oorlogsdreigingen uit en brengt u steeds meer geestelijk licht onder de mensen. Ik weet wel, dat deze vorm van licht niet overal officieel erkend is en zelfs daar waar het erkend wordt moet het gemeenlijk alleen uit een enkele lantaren komen, maar toch. Wanneer u zo werkt en leeft, hebt u het geestelijke licht in ieder geval de kans gegeven de mensen op aarde te helpen.

Let wel: u helpt anderen innerlijk vrijer te worden en niet om opeens met alle sleur te breken. Want wanneer je de sleur, waarin een mens leeft opeens zoudt breken, breek je vaak ook de mens zelf.

Maar je kunt de mensen wel helpen op deze wijze om de sleur van het leven steeds verder terug te doen treden achter de veel werkelijker belangrijkheid van een persoonlijk en bewust bestaan.

Het is deze daad, deze wijze van leven en beleven die mij noodzakelijk schijnt in deze tijd vol veranderingen. Daarom juist heb ik boven dit onderwerp als titel gezet: woorden, woorden.

Want het is door woorden, dat de waarheid steeds weer wordt omgebracht. En woorden zijn machtig. De z.g. schuld van Duitsland als land - dus niet van enkele mensen - was het gevolg van de woorden die zij spraken die er voor konden zorgen, dat zij voornamelijk alleen aan het woord waren. En menige sociale misvatting in uw land is te danken aan de woorden van hen, die luid genoeg weten te schreeuwen om zich boven alle anderen te doen horen.

U bent uzelf. U leeft zelf. U bent zelf licht, bent zelf kracht. Of u dit zo omschrijft of anders is van geen belang. Maar wanneer je oplet, kun je het in je eigen body voelen.

Maak daar gebruik van. Leef wat meer volgens je intuïtie. Denk eens wat minder aan wat hoort, wat in de regels staat of hoe je ideaal iets kunt bereiken ten koste van anderen. Leef wat meer met de krachten, die in je schuilen. Dan zul je ontdekken, dat woorden en de invloed van woorden steeds minder gaan worden en zal door dit verminderen van de schijn ook meer van de waarheid kenbaar kunnen worden.

- Ik moet dit onderwerp nu wel besluiten met u mijn excuus temaken dat ik, zover het de u kenbare wijze betreft, alleen maar woorden, woorden, woorden kon gebruiken. Maar hopelijk hebt u iets van mijn innerlijke bedoelingen daarachter gevoeld en gaat u daarop, vanuit uw eigen standpunt en innerlijk zijn nog iets verder door.

Hebt U commentaar?

x U stelt: de mensheid staat op het punt te veranderen. Hangt dit samen met de stelling, niet alleen hier maar ook elders wel gehoord, dat rond 2003 er verandering in de wereld komt, een atoomoorlog of zo. Wat is de bedoeling van dit alles?

- De bedoeling van dergelijke mededelingen is in feite: wanneer de mensheid, zoals zij nu in haar geheel bestaat, niet verandert en er niet voldoende innerlijk bewuste mensen bijkomen, zal de mensheid binnen afzienbare tijd mogelijk zichzelf vernietigen. De rest, die in leven blijft, kan dan opnieuw beginnen, niet in een paradijs, maar in een hel op aarde.

Wanneer de mensheid wel voldoende verandert zal na verloop van tijd zoveel nieuw besef en nieuwe vrijheid zijn ontstaan dat men eindelijk weer gaat beseffen, dat er in de mens zelf meer macht schuilt dan in alle wapens van de wereld, en in het vernuft van de mens meer vermogen tot beantwoorden aan alle eisen van mensheid en menszijn, dan in de gekombineerde industrie en alle internationals samen.

Een innerlijke verandering voert ook tot een aanmerkelijke verandering in het gedrag van de mens en schept geheel nieuwe waarderingen voor en benaderingen tot het menszijn.

In onze groep is het jaar 2003 overigens niet expliciet genoemd, maar globaal het jaar 2000, wat in feite een bellamy-aanse verspreking was.

Duidelijker werd door ons gesteld, dat een eventuele hervorming op aarde eerst voltooid kan zijn rond 2100 n. chr. Daarnaast werd gesteld, dat oorlogsgevaar dreigt tussen 1980 en 1984 maar voorkomen kan worden, waarna tekenen van de veranderingen in de mensheid kenbaar zullen worden in de jaren 1988 tot 93.

Dat wij geen nauwkeurige bepaling kunnen geven voor het ogenblik, waarop veranderingen op zullen treden wordt duidelijk, wanneer u zich realiseert, dat de omwenteling wel degelijk reeds gaande is, maar eerst als zodanig kenbaar kan worden, wanneer zij voldoende momentum heeft en zelfs dan nog in zich de kracht moet vinden, het bestaande te hervormen zonder het te vernielen. Dan eerst kan er van een vernieuwde wereld sprake zijn.

x Worden er op het ogenblik ook van buitenaf voldoende stralen op de mensheid gericht om hem wakker te schudden en bewust te maken?

- Er wordt van vele verschillende zijden al het mogelijke

in dit opzicht gedaan. Maar je kunt toch met vele stralen van licht en telepathische kanalen werken om tot de konklusie te komen dat het enige wat je bereikt op aarde is, dat er nog meer laserstralen en donderstralen bij komen.

Men gaat voort met zijn pogingen, omdat dezen ondanks alles beloften in zich schijnen te bergen. De beste benadering gaat middels de innerlijke kracht.

Wat ik hier vanavond doe is in feite niets meer of minder dan uiting geven aan iets, wat op een ander niveau in een veel grotere intensiteit op het ogenblik gaande is.

Waarmede ik aan het einde van deze rondvraag ben gekomen en zo mede aan het einde van mijn bijdrage voor heden. Beste vrienden, wat ik u heb voorgelegd is een vreemd mengsel. Er zat wat humor in, veel waarheid, enige profetien maar ook veel kritiek was er in verborgen, soms zelfs een afkatten van het werkelijkheidsbeeld, dat vele op aarde nog steeds koesteren.

Neem het mij niet kwalijk. Ik heb getracht u duidelijk te maken wat er gaande is. Uw geloof in de onfeilbaarheid van uw eigen inzichten kan daarin niets veranderen.

Uw wereld verandert, of u dit nu wilt of niet. En uw innerlijke wereld zal moeten veranderen, indien u zich staande wilt kunnen houden binnen de uiterlijke veranderingen, waardoor de mens in enige jaren overspoeld zal worden en die men zelfs in deze tijd - zij het niet al te harmonisch uitgedrukt - reeds bij voortdoring kan ontmoeten.

Denk er eens over na en probeer eens, of u met die innerlijke kracht van u meer kunt doen dan alleen maar woorden voortbrengen. En beklaagt u mij dan maar, dat ik op een avond als deze niet instaat ben, buiten een enkele straling mogelijk, iets meer dan woorden voort te brengen.

Ik dank u voor uw aandacht. Goeden avond.

-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-

Goeden avond, vrienden.

In het tweede gedeelte van avonden, die aan de actualiteit zijn gewijd zijn wij meer geneigd u te spreken over esoterie en dergelijke dingen. Wanneer ik desondanks enige aansluiting zoek bij alles, wat in het eerste deel behandeld werd, zo denk ik onwillekeurig aan een woord uit de christelijke levensbeschouwing: Indien gij alle dingen hebt en hebt de liefde niet, zo hebt gij niets.

Hoe waar. Daar, waar het gevoel een zee wordt, die je overspelt, meesleurt en eindelijk achterlaat op het dorre zand terwijl je naar adem hapt als ware je een vis op het droge, daar heb je voor een ogenblik de werkelijkheid gevonden.

De liefde? Ach, zij kent zoveel vormen, zij kent zo ontzettend vele verschillende uitingen, dat het onmogelijk is, daarover te spreken op een wijze, die voor de mens alomvattend is. En toch ...

Hoezeer min ik het leven. Hoe goed is het te bestaan en in het zijn en in het streven te lijden zelfs of te

vergaan haast omdat je jezelf niet weet te vinden.

Hoe zoet is het om te bestaan. Hoe zoet is het uit werkelijkheden soms in dromen uit te treden. Hoe groots is het een God te vinden in een een licht dat trillende het ik omgeeft een ogenblikje te beseffen: ik levend deel van al wat leeft, ik ben.

Och, het zijn maar woorden. En toch is het ook werkelijkheid. Je moet het leven lief kunnen hebben ondanks alles, je moet de mensen lief kunnen hebben ondanks alles. Je moet een bron zijn van die vreemde vibratie van aanvaarding, die de mensen liefde of naastenliefde noemen om ook maar iets te ervaren van de werkelijkheid, waarin je leeft.

O, ik weet, hoe je dit alles zeer mystiek kunt omschrijven als het verdrinken in het goddelijke licht, als het vertoeven in de eeuwigheid terwijl de ziel, een ogenblik verblind, beleeft wat zij niet kent en dan ter aarde glijdt om daar weer voort te gaan.

Maar het is meer dan dat, weet U. Liefde? Ik heb er eigenlijk geen woorden voor. Liefde is een lied dat door de gehele kosmos klinkt, maar waar je eerst deel aan krijgt, wanneer je er op antwoorden kunt.

Het wonderlijke is, dat deze liefde niets en alles te maken heeft met mensen die samen zijn. O, ik weet dat de liefde op aarde voornamelijk wordt gezien als iets, wat bestaat tussen een paar mensen. Maar het is veel meer en zelfs veel sterker.

Liefde is de erkenning van het bestaan en gelijktijdig de zin er van. Mogelijk denkt u nu: liefdesliederen worden er zoveel gezongen. Maar wanneer mensen dergelijke liederen zingen komt het vaak neer op een bijna persiflerend "ik hou van jou en trouw."

En als het dat niet is, zijn er alternatieve samenlevingsvormen waarin men zoveel van elkaar houdt, dat men vrij wil blijven. Soms vraag ik mij af, of de werkelijke aardse liefde dan nog het beste omschreven kan worden met kreten als "baas in eigen buik".

Werkelijke liefde is eeuwigheid, waarin wij deel zijn, nog in de tijd gevangen, van het onbegrepen niet bewust beleefbaar werkelijk bestaan.

Is liefde dan niet meer het zijnde, het verstaan dat langzaam komt omdat men zich meer geeft? Soms denk ik wel ik wilde dat ik kon zingen als de sterren: zingen in die schijnbare monotonie van de eeuwig verglijdende banen, waarin toch altijd weer tot uiting komt de eenheid, de verbondenheid, het samenzijn dat geen einde kent, de tijd, die wordt stilgezet, omdat de beweging zelve opgeslorpt wordt door de massa die zij voortbrengt en toch zichzelf zo intenser waar maakt.

Ik wilde, dat ik dat kon. Ik wenste, dat ik zo kon zingen. Maar hoe kort ook mijn zang, hoe onbekipen soms, ik heb het leven lief, ik heb de mensen lief. En u heb ik zelfs zo zeer lief, dat ik nu niet zal trachten om te zingen....

Wel probeer ik iets duidelijk te maken: Wanneer je schoonheid ziet en er is geen liefde bij, dan is zij kil

en koud en gaat zij snel voorbij.

De beleving van schoonheid is dan niet meer dan een slecht geslaagde reproductie van een Mona Lisa, een ogenblik al bladerend beschouwd.

Wanneer je de liefde niet hebt, kun je de wijsheid niet begrijpen, want zij is meer dan een weten: zij is een beseffen. En besef is eerst mogelijk wanneer eerst liefde en aanvaarding bestaat.

Dit alles is geen geheim. De mensen op aarde weten dit alles wel: je moet eerst de weg leren gaan van de werkelijke liefde, van het werkelijk een zijn met de totaliteit, voor je in staat bent de schoonheid van het al volledig te beseffen en de wijsheid van het levende te absorberen.

Voor je in staat bent zelfs, om uit je eigen kaarsevlam soms toch iets van zonlicht te brouwen. Iets, waaraan je met alle esoterie, mystiek en magie maar al te vaak voorbij gaat.

Je denkt altijd: wij moeten het mooi doen, wij moeten het goed doen, maar helaas vergeten wij steeds weer, dat wij het voor alles waarachtig moeten leren doen, al wat wij zijn en aan daden voortbrengen.

Dat wat ik werkelijk ben is als een antwoord op de wereld, die rond mij werkelijk leeft en antwoord geeft dat werkelijk aan mijn bestaan de zin, de inhoud geeft.

Het zijn is een relatie, geen kosmisch gevecht. Lieve hemel, ik wordt er soms ziek van, wanneer ik zie, hoe het leven soms wordt voorgesteld: de krachten van het duister woud worden door het licht bestreden en Michaels leger rukt reeds aan om Satans odenheer met 's Heren Lichten te verslaan. Oha, ohe, oho. Is dat nu werkelijk zo?

Of is misschien de werkelijkheid dat een engel die niet het zijnde lief kan hebben tot duivel wordt en een mens die in zich niet de liefde kent voor het leven, het zijn, het bestaan, wordt tot een demon die uit grotten van waan komt, zijn wereld beklad en zichzelf bezat aan de onwaarheid die hij zo pijnlijk eerst braakt?

Ik geloof, dat de liefde de ketens slaakt die een duivel binden. Ik geloof, dat de liefde voor het bestaan, het zijn en de kracht van het zijn de pijn wegnemen kan van een hellebestaan.

Ik geloof dat de liefde voor het zijnde de waan langzaam doet versmelten als sneeuw voor de zon. Tot je eindelijk weer het licht kunt zien of, bijbels, wandelen kunt met God zoals in de tijd dat volgens de mythe het bestaan begon en Adam wandelde met God.

Maar Adam wandelde met God? Was hij één mens of eerder een symbool van de bron van een totaliteit. Zijn alle mensen, saamgevoegd van het begin tot aan het eind der tijd niet samen "Adam"?

Zijn allen wij te saam niet de kracht van zijn, die wandelen moet met God? Moet mens niet keren tot die kracht, wil hij zijn lot bedwingen, aanvaardende het bestaan en niet vervloekende zichzelf of wat bestaat, maar levende in vreugde zingende een lied zijn God en ook hemzelve waard?

Zingende een lied waarin beseft van leven en van schoonheid zijn gevangen in klanken, die ook wijsheid zijn?

Het verlangen dat er in je leeft kan alleen maar eens verdwijnen, wanneer het ik zelve antwoord geeft op al wat is met liefde, met een aanvaarding, een beseft, waarin het ik niet meer zichzelf ziet als bron van de belangrijkheid en wat er buitenstaat niet meer vervloekt of ook benijdt, maar alles leeft als deel van ik:

Een inhoud van het zijn, een streven waarin al zijn waarde heeft als deel van zijn totdat de band van liefde al vereend in het 't beseft wordt saamgevoegd tot ongedeeld bestaan.

Dat is voor mij de werkelijkheid. En denk nu niet dat ik met mooie woorden strijd om uw gunst. In tegendeel: Ik zoek - en zal ik die ooit vinden - de omschrijving van het diepste wat er in je leeft, de grootste werkelijkheid die sterker is dan de magie. De grootste werkelijkheid die meer inhoud heeft dan alle mystieke beschouwing en zelfs esoterie teniet kan doen wanneer je niet meer blijft bij het benauwde zelfzoeken.

Liefde, de kracht die zoeken maakt tot kosmisch zijn omdat zij een verliezen is van grenzen. O het is moeilijk de juiste woorden te vinden zelfs voor wat je weet en diep in je gevoelt.

Dan vlucht je in rijmwoorden, in ritmen, spel met klanken. Maar zoals U hier samen zit, zoekt u iets, ook al weet u nog niet wat.

O, u hebt uw droom van wat goed zou zijn en mogelijk zelfs van de orde, waarmee u later ten strijde hoopt te trekken voor het Licht.

O ja, ook die dromen ken ik, heb ik gedroomd. Maar zijn dergelijke dingen werkelijk belangrijk? Ik vraag mij steeds weer af, of al dergelijke dingen geen illusie zijn, waaraan je ten gronde kunt gaan omdat je juist daardoor vaak een muur optrekt tussen jezelf en de werkelijkheid en het bestaan maar al te graag begrenst tot een zelfbevestiging.

Ik gun u uw dromen en illusies, Uw hemels Jeruzalem de overwinning na de strijd aan het einde van de tijd. Ik gun u het uitverkoren zijn. Demeester ook, die u voortgeleid tot aan het juiste doel. Ik gun u dit, allemaal. Maar kan dan een enkele vezel zijn, uitdrukken, het wezen van het Al?

Kan één leer of één zoeken weerkaatsen wat de werkelijkheid van alles is? Ik weet het: de geleerden hebben eens uit een wervel van een langvergeten dier het gehele skelet gereconstrueerd en nu wordt aan de mensen geleerd hoe het dier wel uitzag, wat het at, hoe het dronk, waar het woonde en wat het heeft gedaan.

Maar zou dat alles dan wel waar zijn? Is het mogelijk veel leer een waan, gebouwd op vindingrijkheid plus een stukje van een skelet?

Deze dingen zijn wel belangrijk voor mensen, maar zijn zij ook werkelijkheid? Is de werkelijkheid niet veel eerder te vinden in al, wat er nu bestaat in en rond je, in al wat met je verbonden blijft?

Er komt misschien een ogenblik dat, als u dit wilt, U

vanuit de geest sauriers kunt gaan kijken. Wie weet. Er zijn bij ons wel enkelingen die in hun vrije tijd afdalen langs de lijnen der tijd om waarnemingen te doen in een prehistorie, waaraan of waarmee zij volgens mij toch niets meer kunnen doen.

Schijnbaar zinloos dus. Maar wanneer je gaat beseffen dat ook dit alles deel is van een geheel waartoe je zelf behoort ligt de zaak mogelijk toch weer anders.

Nu ik even nadenk: ik had misschien beter het woord liefde ook niet genoemd. Want de mensen hebben zoveel verschillende visies op liefde. Zoals de naastenliefde, waar de naaste meestal eerst iets van bemerkt, wanneer het te laat is en de eigenliefde, die veelal ontkend wordt, maar toch een hoofdrol speelt in vele levens.

Zoals er mensen zijn, die God boven alles liefhebben tot blijkt, dat je daarmee geen extra gunsten kunt kopen. Wanneer dergelijke mensen iets verliezen, wat hen veel waard is, worden zij bijna altijd opstandig alsof braafheid en liefde tot de Heer kontraktueel op een andere behandeling recht zou geven.

Anderen hebben het leven lief, maar alleen zolang zij er zelf van kunnen profiteren en nog anderen hebben de geest lief omdat zij een gevoel hebben, dat dit een soort verzekering betekent waarmee je alles, wat je nu gemist hebt, later in zult kunnen halen.

Vreemd. Maar kun je werkelijk iets beseffen van de waarde van het bestaan of het leven in de geest, desnoods van de hemel wanneer je deze zaken beschouwd als de finish van een inhaalwedstrijd? Een soort voetbal, waarbij je het recht hebt een ieder lam te trappen die naar je meent ooit aanstalten maakte om je neer te halen en dan bovendien gegarandeerd met de cup naar huis kunt gaan?

Heeft dat iets met liefde te maken? Dat woord ligt kennelijk verkeerd in de mond. Liefde, dan denkt men aan een zweterige worsteling tussen een mensenpaar. Liefde is ook vaak iets abstracts, iets wat je wel zoekt, maar wat er nooit geheel is.

Voor mij betekent liefde een jezelf zozeer deel gevoelen van de kosmos dat je vergeet, dat jij voor jezelf het centrum pleegt te zijn, waarin die kosmos wordt beleefd. Dan kun je, in die kosmos opgaande als deel van het geheel jezelf een gestalte geven waardoor niet alleen die kosmos, maar ook jijzelf meer waar wordt voor eigen beseff.

Is dit alles nu esoterie? Ik weet het niet. Weet u wat werkelijke esoterie is? Zeker, heel wat mensen denken, dat zij het weten, dat beseff ik wel. Maar ik bedoel: werkelijk weten wat de kern van de esoterie is. Werkelijk weten wat er gebeurt wanneer je, desnoods zoekende naar de kern van je eigen wezen - dat is immers het doel van de esoterie - het werkelijke Licht bereikt?

Dacht u misschien, dat dat een soort innerlijke tempel zal zijn met een eigen altaar, waar U dan halleluja looft de Heer moogt zingen?

Wanneer je dit punt in jezelf bereikt is het veeleer een geluidloze explosie, waarbij je wezen wordt verdeeld over alle bekende en onbekende delen van de kosmos, een meetrillen met al, wervelende met sterrenevels, meezingende met het

onbekende duister, op dooltocht gaan met ijle gaswolken tussen de sterren, zingen met engelen en gelijktijdig de krochten kennende waarin het bewustzijn zich in lijden pleegt te verbergen omdat het weigert zich van zichzelf bewust te zijn.

-Ik denk, dat je dan dit alles en nog veel meer wordt en dat het enige antwoord dat je dan nog geven kunt zal luiden: Ik heb dit lief, dit is een deel van mijzelf. Er is voor mij niets meer, waarvanik dit deelzijn in mij kan ontkennen.

O ja, liefde is mooi, ook wanneer je mens bent. En deze kosmische beleving van de alliefde is mooier. Maar voor een mens zal er altijd weer een ogenblik komen, dat hij moet denken aan zichzelf als mens en terug moet keren tot zijn tijdelijke en zo menselijke beperktheid. Je wordt weer gejaagd door de tijd, zwerft weer van hot naar haar en terug.

Maar iets blijft je bij van die onmetelijke liefde, die eenheid met alle dingen. Je begrijpt meer, doorziet meer en leert langzaam aan zo te werken in het geheel als past bij je diepste erkenning en wezen.

Uiterlijk verandert er niet veel: je weet je deel van eeuwigheid en klaagt toch over hitte of het eten, dat niet hier is op de gestelde tijd. Je noemt nog anderen te jong of soms te oud, wordt moe, nog zoekt je rust, hebt het nog koud. Toch is er iets in jou, dat blijvend blijft beseffen: ik ben een deel van al wat leeft. En al wat is en inhoud geeft aan wat ik ben is één steeds met mijn wezen. Een eenheid die ik diep in mij besef en steeds nog erken, zelfs wanneer ik bezig ben gewoon mijzelf te wezen.

Het klinkt wel wat krankzinnig. Maar ik geloof dat je soms een beetje krankzinnig moet zijn om geestelijk geheel gezond te kunnen worden. Dat je moet kunnen zeggen: Wat deert het mij wat er gebeurt overal. Ik leef mijn leven met de mensen, geef hier wat troost, daar wat rust of kracht en daar ontvang ik wat. Wat geeft het eigenlijk? Het is al één kracht, één leven en ik heb het lief.

Zo eerst leer je werkelijk, het leven steeds lief te hebben, eerst dan openbaart de schoonheid aller dingen zich, dan eerst bezit je de wijsheid, om de werkelijkheid niet slechts te ervaren, maar te doorgronden.

Schoonheid is dan overal. Het menselijke leven begrijp je zo goed, dat je de bedoeling en niet alleen het resultaat meer aanschouwt en daarop reageert.

Alles beziende weet je dan, dat niets uiteindelijk en geheel verkeerd kan zijn. Hen die het bestaan van God ontkennen fluister je dan toe: ik begrijp je zo goed. Je ontkent het bestaan van een god omdat je bang bent voor de hunkering, die je in jezelf kent. Je wilt de wereld veroveren, omdat je bang bent, dat je daaraan anders ten ondergaat. Want je ziet jezelf als deel van je wereld maar wilt je eigen meester zijn.

Mogelijk is die liefde voor al niet uw weg. Voor mij is het de juiste weg. Maar welke weg u nu ook kiest: wanneer u maar uzelf niet zoekt, zult u gekonfronteerd worden met die liefde, idie geen grenzen of beperkingen kent en de sleutel vormt tot het enige blijvende en ware geluk.

Goeden avond.

(bekort)

d.d. 18 mei 1979